

NVE
v/saksbehandler:
Ragnhild Stokker

Sendt som e-post til: rast@nve.no

Oslo, 18. mai 2017
Ansvarlig partner: Stein Erik Stinessen
Vår referanse: 132312- 2031
Deres referanse: 200704589

HØRINGSUTTAELSE FRA MO INDUSTRIPARK AS TIL REVISJONSDOKUMENT FOR BJERKA-PLURA- OG LANGVATN-REGULERINGENE, RANA KOMMUNE

1 Bakgrunn for høringsuttalelsen

Undertegnede er bedt om å bistå Mo Industripark AS (MIP AS) med høringsuttalelse til revisjonsdokumentet for Bjerka-Plura-reguleringen. MIP AS fikk utsatt frist for å inngi uttalelse til 18. mai 2017, bl.a. med den begrunnelse at det kunne være behov for å samordne MIP AS' uttalelse med Rana kommunes høringsuttalelse.

Også revisjonsdokumentet for Langvatn-reguleringen er på høring, og Rana kommune har fått utsatt frist for sin høringsuttalelse til 18. mai 2017. MIP AS vil hovedsakelig konsentrere seg om revisjonsdokumentet for Bjerka-Plura, men vil understreke at ettersom reguleringene og virkningene av dem henger tett sammen, er høringsuttalelsen også et innspill til revisjonsdokumentet for Langvatn.

Overordnet er MIP AS og Rana kommune enig i de krav som gjelder høyere og mer stabil vannføring i Ranelva nedstrøms Reinforsen og Rana kraftverker. Videre støtter MIP AS kommunens krav om restriksjoner i kjøringen av Rana kraftverk. Effektkjøringen medfører utvasking av elveleiet med påfølgende økt sedimentering og partikler i vannet, som er et problem for vanninntak for deler av industrien. Vanninntakene er etablert ved Huberget i Ranelva. Den lave vannføringen fører til at det ved flo sjø strømmer saltvann inn mot de samme vanninntak, noe som er skadelig for industriprosesser som gjør bruk av vannet. Saltvannsoppblanding og slam i vannet vanskeliggjør både nåværende og fremtidig industris bruk av vann fra vannuttakene. Effektkjøring er også svært skadelig for miljøinteressene i vassdraget.

I punktene nedenfor redegjør MIP AS nærmere for sitt syn på rammene for revisjonen og for sitt syn på de deler av revisjonsdokumentet som berører MIP AS' interesser.

2 Industriens kraftbehov var avgjørende for kraftutbyggingene

Mo Industripark AS er den største industriparken i Nord-Norge. I industriparken er det over 100 bedrifter, med mer enn 2000 ansatte. Mo Industripark AS har som formål å forvalte, utvikle og utføre drift av eiendommer, infrastruktur, anlegg og utstyr i industriparken, samt tilrettelegge for nyetableringer og markedsføre industriparken som etableringssted.

Stortinget vedtok i 1946 oppstart av virksomheten A/S Norsk Jernverk på Mo. Bakgrunnen for utbyggingen av Røssåga-anleggene, Langvatn-reguleringen og Bjerka-Plura-reguleringen var industriens kraftbehov, herunder jern-, stål og koksindustrien, som etter hvert ble etablert. MIP AS understreker at den historiske begrunnelsen for utbyggingen også er relevant for dagens regulering av kraftverkene og revisjonen av reguleringskonsesjonene: Forutsetningen ved utbyggingen av Røssåga, Langvatn og Rana kraftverker var at dette skulle være positive bidrag til industriens behov. Den samme forutsetningen må legges til grunn også i dag.

3 Forutsetninger for høringsuttalelsen

3.1 Innledning

Rana kommune har i sitt revisjonskrav fremhevet krav om minstevannføring ved industriens vanninntak ved Huberget i Ranelva. Det er fra kommunens side også påpekt at det må stilles kvalitetskrav til vannet, som tilfredsstillende industriens behov. Rana kommune har i sin høringsuttalelse, vedtatt i Miljø, Plan og Ressursutvalget 27. april 2017, formannskapet 9. mai 2017 og kommunestyret 16. mai 2017, opprettholdt kravet overfor konsesjonæren. MIP AS kommenterer revisjonsdokumentet nedenfor, men ønsker innledningsvis å presisere noen grunnleggende utgangspunkter:

3.2 Industriens behov er en allmenn interesse

Vilkårene i en reguleringskonsesjon regulerer først og fremst forholdet mellom konsesjonæren og de allmenne interesser i vassdraget. Formålet med en revisjon er hovedsakelig miljøforbedringer, men i forarbeidene til revisjonsbestemmelsen er det forutsatt at *alle* vilkår i konsesjonen kan endres. Det innebærer også restriksjoner i kjøringen av kraftverk, krav til minstevannføring, driftsvannføring gjennom kraftverk og andre vilkår som påvirker allmenne interesser.

I forarbeidene til revisjonsbestemmelsen fremgår det at en revisjon er ment å være en ajourføring og modernisering av konsesjonsvilkårene. MIP AS mener derfor det er et nyttig utgangspunkt for NVE å ta stilling til hvilke vilkår som ville blitt gitt i dag dersom konsesjonen ble omsøkt nå. Slik MIP AS ser det måtte konsesjonen da inneholdt vilkår som la restriksjoner på effektkjøring av hensyn til industriens vannuttaksrettigheter, lokalt næringsliv, fisk og bunndyr, friluftsliv mv. MIP AS mener også at det ville blitt lagt restriksjoner på kjøringen av både Rana og Langvatn kraftverker i Statkrafts konsesjoner dersom myndighetene da konsesjonene ble gitt hadde tatt høyde for liberaliseringen av kraftmarkedet. Formålet med revisjonen er etter MIP AS' syn å foreta den nødvendige balansering av de interesser som knytter seg til vassdraget. På samme måte som industrien er gjenstand for pålegg ved sin drift – for så vidt uavhengig av om det er gått 30 år – må også de skadelige virkninger en vannkraftregulering har, være gjenstand for en vurdering av de vilkår virksomheten utøves på.

I revisjonssakene har MIP AS sammenfallende interesser med natur- og miljøinteressene i den forstand at både industrien og naturmiljøet, herunder anadrom fisk, tilgodeses ved en jevnere og høyere vannføring i Ranelva enn dagens vannføring. Jevnere vannføring og mindre effektkjøring, vil også redusere erosjon og partikkelinnholdet i Ranelva, og inntrengning av sjøvann og slam, noe som gir positive effekter for allmenne interesser i og langs vassdraget nedstrøms utløpet fra Rana kraftverk.

Begrepet allmenne interesser er definert videre enn natur og miljø; i forarbeidene til energiloven av 1990 heter det om allmenne interesser:

«Under allmenne interesser hører bl.a vitenskap, kultur, naturvern og friluftsliv, landskap, fugletrekk, fisk, næringsliv samt det berørte lokalsamfunn og de berørte kommuner. (...).

Næringsinteresser kan til en viss grad vanskelig regnes som allmenne interesser. Dette kan likevel ikke være avgjørende. Hensikten må være at de interesser som i særlig grad berøres av nye energiprojekter trekkes inn allerede under planleggingsfasen. For kraftledninger kommer særlig hensynet til reindriften og andre utmarksnæringer inn. Ved gasskraftverk kan det f.eks. være naturlig å trekke inn akvakulturnæringen.»¹ (Understreket av oss.)

Som nevnt er MIP AS og de virksomhetene som er etablert i industriparken en svært viktig arbeidsgiver i regionen og i Rana kommune. Industriparken og virksomhetene der er basert på den forutsetning at kraftutbyggingen er en positiv faktor, noe den i stor grad er, men som også skaper utfordringer for noen av virksomhetene i parken og fremtidige virksomhetsetableringer. Utbyggingen skjedde i sin tid nettopp av hensyn til industrien. MIP AS representerer en allmenn interesse i revisjonssaken, som endatil til dels sammenfaller med de interesser som Rana kommune fremhever og som revisjonen primært skal ivareta.

3.3 Endringer i manøvreringen av Rana kraftverk: forutsetninger da konsesjonene ble gitt og dagens effektkjøring

Det er på det rene at manøvreringen av Rana kraftverk har endret seg vesentlig etter at det blitt gitt konsesjon til den første reguleringen i 1962. I stortingsdokumentene både til utbyggingen av Langvatn og Rana kraftverker er det forutsatt at industriens vannbehov i Ranelva skal ivaretas ved at det holdes en tilstrekkelig vannføring på strekningen. På samme måte er det også forutsatt at hensynet til laksen skulle ivaretas.

For **Langvatn-reguleringen** ble forslag til reguleringsbestemmelser lagt frem for Stortinget i St.prp. nr. 71 (1960–61). På side 13 er det inntatt et brev fra Rana Gruber AS datert desember 1960. Her heter det:

«Ifølge Deres ovennevnte utredning vil imidlertid vannføringen i Ranaelven ved vårt vanninntak bli redusert til min. 1,7 m³ / sek. etter at Langvatnutbyggingen er gjennomført. Det er da innlysende at vårt prosjekt for vannforsyningen ikke vil bli holdbart. Foruten at vannet forsvinner fra vårt pumpeinntak, vil det høyst sannsynlig bli meget slam- og kloakkførende og også av den grunn bli ubrukbart. Tilstrekkelig vann fra annet hold kan så vidt oss bekjent ikke skaffes.»

Hovedstyret kommenterer i sin innstilling at *«vanskelighetene med vann til Rana Grubers fremtidige oppredningsverk løses sannsynligvis [ved en pålagt sommer- og minstevannføring over Reinforsen]»,* se stortingsproposisjonen på side 20. Departementet kommenterer deretter den utfordringen Rana Gruber AS påpekte ved vanninntaket i Ranelva, side 23–25:

«Nedenfor Pluras utløp blir vannføringen redusert med ca. 88 %. Dette vil medføre meget betydelige skader for laksefisket, skjemmet utseende og vanskeligheter for vannforsyningen og kloakkslippingen. (...).

Hovedstyret har funnet skadene og ulempene så store at det har modifisert de opprinnelige planer. For at laksefisket skal kunne opprettholdes har det således – i samsvar med forslag fra inspektøren for ferskvannsfisket – anbefalt at det forbi dammen ved Reinfossen i tiden 15/9 – 20/5 slippes lavvassføring inntil 10 m³/sek. Og i tiden 20/5 – 15/9 minst 20 m³/sek. Hovedstyret regner da med at elva fortsatt vil kunne tjene som resipient for kloakkvann og at vanskelighetene med vann til Rana Grubers oppredningsverk også er løst. (...).» (Understreket her.)

¹ Ot.prp. nr. 43 (1989-90) på side 84

En forutsetning med den minstevannføring som ble pålagt, var følgelig at vanskelighetene med vannuttak for Rana Gruber AS *skulle løses*. Hovedstyret kommenterte også (s. 17 og 18) at utbyggingen av Langvatn måtte ses i sammenheng med utbyggingen av Bjerka-Plura, og at en utbygging av Rana kraftverk ville «*eliminere ulempene*» for vannuttaksretten til Rana Gruber AS.

I dag er det klart at vannføringen ikke er tilstrekkelig, og at utbyggingen av Rana kraftverk ikke eliminerte ulempene for industriens vannuttak. Tvert imot ser man en forverring av ulempene i takt med økende effektkjøring i Rana kraftverk.

I St.prp. nr. 17 (1962–63) forelegges Stortinget alternativer for utbygging av **Bjerka-Plura**. Det fremgår flere steder i proposisjonen at en fordel ved «alternativet Rana» er at Ranelva vil få «*en jevn og rikelig vannføring til alle årstider fra undervannstunnelens utløp ned til Ransosen*». I departementets tilslutning til alternativ Rana heter det at man slutter seg til Hovedstyrets forslag fordi «*Rana-alternativet (...) byr på vesentlige fordeler fremfor alternativet Bjerka.*» Med «vesentlige fordeler» siktes det til «*i første rekke vannforsyningsspørsmålet*».²

MIP AS' syn er at de klare forutsetningene som lå til grunn for både Langvatn-reguleringen og Bjerka-Plura-reguleringen, var at industriens vannuttaksbehov- og rett skulle ivaretas. Når det i dag er klart at denne forutsetningen ikke er oppfylt, er det avgjørende at dette rettes opp i ved vilkår som fastlegges i revisjonssakene for de to reguleringene.

Ved iverksettelsen av energiloven av 1990 ble kraftproduksjonen underlagt markedsregulering. Etter dette kjøres Rana kraftverk etter et annet produksjonsregime enn forutsatt da konsesjonen ble gitt. Det fører til at produksjonsprofilen over året er endret, med høyere produksjon om sommeren enn da konsesjonen ble gitt og hyppigere start og stopp av kraftverket, såkalt effektkjøring. Det fører til utvasking av elveleiet, svært krevende forhold for fisk og andre dyr i vassdraget, samt utfordringer for de deler av industrien som har vannuttaksrett ved Huberget i Ranelva. Selv om konsesjonen i dag ikke direkte begrenser effektkjøring, er ikke konsekvensene av effektkjøringen vurdert eller utredet. Bakgrunnen for dette er nettopp at man da konsesjonen ble gitt ikke så for seg å kjøre kraftverket slik som i dag. Etter MIP AS' syn har effektkjøringen store konsekvenser for allmenne interesser, herunder lokalt næringsliv, som det er hovedformålet med revisjonen å ivareta. En utredning av og senere pålegg om restriksjoner på manøvreringen av Rana kraftverk, som ivaretar de allmenne interessene nedstrøms kraftverket, er derfor en sentral del av revisjonssaken.

Restriksjoner i manøvreringen av Rana kraftverk kommenteres nærmere i punkt 4.2 nedenfor.

4 Kommentarer til de deler av revisjonsdokumentet som berører MIP AS' virksomhet

4.1 Andfiskåga

4.1.1 Industriens behov for vannforsyning

MIP AS har interesser i Andfiskåga gjennom en leieavtale med Statkraft³ i 1978 for reguleringsanlegg i Andfiskvatn, Småvatnan og Fiskeløsvatn, og for vannrettigheter fra Andfiskvatn (kote 130,0) ned til sjøen). Videre har MIP AS en reguleringskonsesjon, gjeldende i 60 år fra 1978, til å regulere vannet i de nevnte anleggene, samt en bruksrettskonsesjon for de fall som er omfattet av leieavtalen, som også er gitt for 60 år. Leieavtalen med Statkraft har varighet til 2028 og konsesjonene er tidsbegrenset til 2038.

² Se side 48 i proposisjonen.

³ Den gang Staten v/Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, ref. avtaleteksten.

Statkraft omtaler Andfiskåga i punkt 3.3.7 i revisjonsdokumentet for Bjerka-Plura. Det heter på side 13:

«Andfiskvassdraget er en delvis berørt av Bjerka/Plura reguleringen ved at Rana kraftverk kan få tilført vann fra vassdraget via bekkeinntak Småvatnan (sic) (...). Statkraft eier fall og de tekniske innretningene i Andfiskvassdraget etter hjemfall i 1978, men har leid det bort til Mo Industripark AS som har reguleringskonsesjon for vassdraget.»

MiP AS understreker at industrien vil ha behov for vanntilførsel via inntak i Andfiskvatn også etter 2028, og viser særlig til at konsesjonen for å regulere vannet samt konsesjon til bruksrett for vannet utløper først ti år senere. Det er derfor viktig at NVE i sine vurderinger, tar hensyn til de rettigheter for MiP AS som knytter seg til Andfiskåga. For MiP AS er det avgjørende at det føres tilstrekkelig vann forbi dam i Småvatna og til Andfiskåga.

4.1.2 Industriens behov er prioritert i Andfiskvassdraget

I punkt 4.1.3 i revisjonsdokumentet beskriver Statkraft elvene Dalselva og Andfiskåga på følgende måte:

«Dalselva og Andfiskåga er to elver som naturlig har sitt utløp i Ranfjorden. Av det naturlige nedbørfeltet til Andfiskåga overføres to delfelt til Rana krv. De to feltene er Småvatna og Fiskelausvatn. I tillegg til Rana reguleringen berøres også Andfiskåga av en annen regulering fra Andfiskvatn nedstrøms inntakene til Ranareguleringen. [sic].»

MiP AS understreker at vannføringen i Andfiskåga i henhold til avtale med Statkraft fra 1978 skal gå til å dekke industriens behov, men med prioritet for drikkevannsforsyningen (som er oppad begrenset til 0,20 m³/sek) til Rana kommune.⁴ Avtalen fra 1978 oppstiller en prioritering der drikkevannsforsyningen er høyeste prioritet og vannbehovet til MiP AS er annen prioritet. Statkraft og Rana kraftverk har følgelig tredje prioritet hva gjelder vannet som naturlig går i Andfiskåga. Det fremgår i 1978-avtalen punkt 9:

«Vannmengder tilsvarende det som ellers ville gå som overløp fra Andfiskvann disponeres av staten og skal i mulig utstrekning etter A/S Norsk Jernverks skjønn føres fra Småvannene inn på tilførselstunnelen til Rana kraftverk.» (Understreket her.)

Det følger av ordlyden at A/S Norsk Jernverk disponerer vannet, som ikke ellers vil gå som overløp fra Andfiskvatn. Det er følgelig MiP AS som i henhold til avtalen disponerer vannet i Andfiskåga, og eventuelle pålegg knyttet til denne vannføringen må ligge innenfor avtalen.

4.1.3 Tappeventil fra tilløpstunnel til Andfiskvatn

I punkt 11.2.2 i revisjonsdokumentet for Bjerka-Plura heter det:

«I dagens manøvreringsreglement for Bjerka-Plura blir det i punkt f. stilt krav om at det «I lavvannsperioder når A/S Norsk Jernverks behov for vassforsyning tilsier det, skal vatn fra Rana kraftverks tilløpstunnel kunne føres til Andfiskvatn.» Historien viser at dette er et vilkår som det ikke er behov for. (...) Statkraft mener at dette er et vilkår som bør fjernes.»

MiP AS er uenig i at vilkåret bør fjernes. Vilket ble tatt inn i den endrede reguleringskonsesjonen for Bjerka-Plura, som ble endret ved kgl. res. 2. juli 1987, for å samsvare med vilkår som ble gitt i reguleringskonsesjonen for Andfiskvassdraget. Det fremgår av manøvreringsreglementet post 2 i reguleringskonsesjonen for Andfiskvassdraget, kgl. res. 23. mai 1986, at i lavvannsperioder «skal» vann fra

⁴ Uttaket til vannforsyningen skjer i dag fra tilløpstunnelen til Rana kraftverk.

Rana kraftverks tilløpstunnel kunne overføres til Andfiskvatn. Det er følgelig en sammenheng mellom de to konsesjoner og den avtale som er inngått mellom NVE/Statkraft og A/S Norsk Jernverk/MIP AS fra 1978. For MIP AS er tappeventilen ved tversslaget ved Åga en rettighet, som motsvares av en plikt for Statkraft til å kunne oppfylle det angjeldende vilkåret.

Muligheten for å tappe fra tilløpstunnelen i tørrår, er en viktig garanti for industriens vannforsyning. For 4–5 år siden oppstod det en tørrårssituasjon der det ble gjennomført nødvendige utbedringer og forberedelser for bruk av tappeventilen. Kulverter i anleggsveien ble utvidet med tanke på å slippe vann fra ventilen og ned Skravlbekken til Andfiskvatn, men situasjonen ble avverget. Dette understreker behovet for at vilkåret om tappeventil videreføres.

Ettersom vilkåret også fremgår i konsesjonen for Andfiskvassdraget er det ikke kurant å fjerne vilkåret. Statkraft hevder at anordningen og vilkåret «*medfører store kostnader*». I brev datert 13. desember 1984 fra NVE til OED om bruksretts- og reguleringskonsesjon for Andfiskvassdraget, side 4, heter det:

«I følge foretatte beregninger vil Andfiskågas normale tilløp i fremtiden dekke såvel Jernverkets som kommunens behov. Det forutsettes opprettholdt avtale med Statskraftverkene om kjøp av vann i tørrår fra den tappesjakt som er bekostet av Jernverket og kommunen.» (Understreket her.)

Tappesjakten – ventilen fra tilløpstunnelen – er, som det fremgår, bekostet av A/S Norsk Jernverk og Rana kommune. Videre er ventilen ikke utsatt for slitasje fordi den ikke er jevnlig i bruk. MIP AS stiller derfor spørsmål ved kostnadene knyttet til ventilen.

MIP AS mener at Statkrafts argument om at «historien» viser at det ikke er behov for vilkåret, er et argument som ikke er tungtveiende i denne sammenhengen. Vilkaåret er en sikkerhetsventil for de år vannføringen er lav og muligheten for tapping er av stor verdi for leveringssikkerheten til industrien i industriparken. Det er til sammenligning svært sjelden man benytter muligheten i manøvreringsreglementet post 4 om å endre vilkårene av hensyn til allmenne interesser; det betyr ikke at det er et unødvendig vilkår. De vilkår som settes i en ny og revidert konsesjon, skal bestå i minst 30 år og det er derfor viktig å sette vilkår som tar høyde for betydelig endrede forhold sammenlignet med dagens situasjon.

4.2 Prosessvann ved Huberget, restriksjoner i effektkjøring

Deler av industrien – Mo Industripark AS og Rana Gruber AS – har vanninntak i Ranelva nedstrøms utløpet fra Rana kraftverk. Særlig Rana Gruber AS er avhengig av en viss mengde vann og en viss kvalitet på vannet. Dette har vært kurant frem til effektkjøringen av Rana kraftverk ble fremtredende, ettersom forutsetningen for reguleringskonsesjonen for både Langvatn og Bjerka-Plura har vært at industriens vannbehov skulle ivaretas, endog styrke industriens vilkår for drift.

Tidligere har industrien kontaktet Statkrafts driftssentral i Korgen, Hemnes, ved akutt lave vannføringer, og Rana kraftverk har dermed blitt startet for å øke vannføringen i Ranelva. Det er imidlertid slutt på denne praksisen ettersom Statkraft nå tilsynelatende kun kjører kraftverket når eget behov tilsier det. Det skaper store utfordringer for de deler av industrien som er avhengig av vanninntak i elva, som er en allmenn interesse i revisjonssakene.

Konsesjonen må etter MIP AS' syn justeres slik at det foretas en nødvendig balansering mellom Statkrafts og industriens interesser. Industrien har ikke fått erstatning for skade på vannuttaksrettighetene i Ranelva. Erstatning vil heller ikke være fullgodt ettersom det er vanskelig å etablere vannuttak andre steder. Forutsetningen for videre drift for flere av virksomhetene i industriparken er tilstrekkelig mengde og kvalitet

på vannet i Ranelva. Det er også viktig å understreke at en videreutvikling av området forutsetter at vanntilførselen er god og forutsigbar.

Ettersom kraftutbyggingen skjedde av hensyn til industrien og under forutsetninger om at vannføringen i Ranelva også etter reguleringene skulle være tilfredsstillende for industriens behov, er MIP AS' syn at Statkraft må pålegges restriksjoner ved kjøringen av kraftverket. Dersom konsesjonen ble gitt i dag, ville den tatt hensyn til industriens behov ved å sikre en tilstrekkelig og stabil vannføring. Som nevnt ovenfor sammenfaller behovet for slike restriksjoner også med hensynet til naturmiljøet i vassdraget.

I Langvatn-konsesjonen er det bestemt en sommervannføring på 20 m³/sek gjennom dammen/kraftverket i Reinforsen. Rana kommune har fremmet krav om at sommervannføringen dobles, til 40 m³/sek. MIP AS viser til at et slikt krav vil bedre vannføringen også ved industriens vannuttak ved Huberget. I tillegg vil krafttapet bli lite ettersom vannet antakelig kan kjøres gjennom Reinforsen kraftverk.

Imidlertid vil ikke et slikt vannføringspålegg være godt nok for å forhindre de voldsomme vannføringsendringene lengre ned i elva ved utløpet fra Rana kraftverk. Effektkjøringen av Rana kraftverk medfører både utvasking av elveleier, økt partikkel- og sedimentinnhold i vannet og vanskelige forhold for fisk og annen fauna, samt at saltvann trenger inn i elveutløpet og vanninntakene. Forholdene for den industrivirksomheten i Mo Industripark, som baserer seg på stabil og god vanntilgang, blir også meget uforutsigbare. Det er nødvendig at det i konsesjonen for Bjerka-Plura pålegges en miljøtilpasset vannføring nedstrøms Rana kraftverk, som sikrer nåværende og fremtidig industri nok vann med den kvaliteten som var før kraftverket startet med omfattende effektkjøring.

Statkraft avviser i revisjonsdokumentene krav om restriksjoner i kjøringen av kraftverk og ethvert krav om minstevannføring. Mo Industripark AS viser til at vannforekomster både i Langvatn- og Bjerka-Plura-reguleringen er prioritert for tiltak som kan medføre krafttap.

I Klima- og miljødepartementets godkjenningbrev fra 4. juli 2016 er Ranelva nedstrøms samløp med Langvassåga gitt miljømålet Godt Økologisk Potensial innen 2027. Dagens tilstand er Dårlig. Det innebærer at det skal gjennomføres tiltak. Forutsetningen når vannforekomsten er plassert i vedlegg 2, er at et tiltak som inngår i oppnåelsen av miljømålet kan innebære tap i kraftproduksjon, herunder at det pålegges minstevannføring, miljøtilpasset driftsvannføring e.l.

Videre er begge reguleringene prioritert i NVE og Miljødirektoratets rapport 49 fra 2013 (Nasjonal gjennomgang). Ranelva er også nasjonalt laksevassdrag, noe som må tas i betraktning når miljøverdiene skal veies mot tapet i kraftproduksjon.

I revisjonsdokumentet for Bjerka-Plura, side 37, fremgår det at Statkraft har beregnet vannføring med utgangspunkt i Q95. MIP AS viser til at en beregning basert på et slipp lik Q95, ofte gir en overordnet og for høy beregning av krafttap. De beregninger av krafttap som er gjort i Nasjonal gjennomgang er heller ikke basert på et oppdatert hydrologisk grunnlag; i Nordland er f.eks. økningen i nyttbart tilsig 2,3 % dersom man oppdaterer tilsigsserien til 1981–2010, i stedet for å bruke serien for 1970–1999. Det er ikke gitt at Q95 er den vannføringen som vil være nødvendig hele året. Med Q95 som utgangspunkt blir det beregnede krafttapet høyere enn dersom Statkraft hadde lagt til grunn en mer variabel vannføring over året. MIP AS mener det er nødvendig at Statkraft pålegges å utrede minstevannføring nedstrøms Rana kraftverk med utgangspunkt i ulike vannføringskrav, og også en vannføring som tar høyde for at vann fra Ranelva/Langvassåga kan brukes i produksjonen i Reinforsen kraftverk.

5 Avsluttende bemerkninger

MIP AS ber om å bli holdt underrettet om den videre saksgang i revisjonssaken for både Langvatn og Bjerka-Plura, og ønsker særlig klargjort planlagt tidsskjema for gjennomføring av revisjonen.

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet Lund & Co DA

Karianne F. A. Lundgaard

Karianne Aamdal Lundgaard

Advokat

kal@lundogco.no